

Fotobewerking na de vakantie

Jos van den Berge

Tegen de tijd dat je dit leest (tweede helft september) is voor de meeste fotografen de vakantie alweer voorbij. Hoogste tijd om eens kort stil te staan bij het onderwerp 'Fotobewerking'.

Als je je gemaakte reisfoto's bekijkt, zullen er zeker 'voltreffers' tussen zitten, waar je eigenlijk niets meer aan hoeft te doen. Maar waarschijnlijk zul je in lang niet alle gevallen helemaal tevreden zijn met het resultaat.

Voorbeelden:

- De kleuren zijn briljant, maar de uitsnede is niet goed.
- De uitsnede is perfect, maar het contrast is te laag (kleuren ogen flets).
- De foto is (iets) over- of onderbelicht.
- Er staan storende elementen op de foto die je tijdens de opname niet zijn opgevallen of die je niet kon ontwijken.

Ben je een tikje teleurgesteld? Niet getreurd, er is iets aan te doen. Het gaat niet vanzelf; je zult er tijd en energie in moeten steken. Met behulp van een fotobewerkingsprogramma zijn veel correcties te maken. De ene correctie gaat wat eenvoudiger dan de andere en de correctiemogelijkheden zijn, behalve van kennis, ook deels afhankelijk van het programma dat je gebruikt.

Na gedane arbeid gloort de voldoening (als het goed is). Bedenk, dat de mooiste foto's die je ziet eigenlijk nooit geheel onbewerkt zijn.

Correcties aanbrengen

In dit artikel gaan we in het kort in op enkele correctiemogelijkheden. Wil je meer weten over programma's en mogelijkheden, dan kun je je kennis vergroten door middel van een overweldigend aanbod van boeken of online cursussen.

Uitsnede en contrast

Als voorbeeld nemen we een foto die is gemaakt op een indiaanse markt in Saquisilí (Ecuador). Alle tips ten spijt (zie CHIP Foto Video Digitaal nummers 3 en 4), de omstandigheden voor het maken van de foto waren niet optimaal. Er was veel bewegend volk op de been dat door het beeld liep. Bovendien mocht ik niet te veel de aandacht trekken, om te voorkomen dat er geposeerd zou gaan worden en de spontaniteit verloren zou gaan. Bijna een snapshot dus.

Op foto 1 zie je het origineel. De belangrijkste manco's zijn: De kleuren zijn wat flets (wellicht mede door een niet geheel juiste instelling van de camera).

Hoewel niet scherp afgebeeld, leiden de mannen rechts op de achtergrond de aandacht af van het onderwerp (de verkoopster). Er staat dus te veel (herkenbaar) in beeld. Op foto 2 is wat aan probleem 1 gedaan. Met de bewerkingsfunctie 'verlevendigen' (zie kader) zijn de kleuren opgehaald (meer verzadigd), waardoor tevens het contrast is verbeterd. De foto 'spreekt' hierdoor meer, zonder dat het onnatuurlijk aandoet.

Een kleurrijk onderwerp kan deze bewerking wel aan. Op foto 3 is wat aan probleem 2 gedaan. De foto is aangesneden (of zo je wilt: uitgesneden) met toepassing van de 'regel van derden' (zie CHIP Foto Video 04/2011); in dit geval eenderde van de bovenrand en eenderde van de zijrand van de foto. Hierdoor wordt de aandacht meer op de verkoopster gevestigd.

Afbeelding 1: de originele foto.

De 'storende' mannen op de achtergrond zijn niet helemaal verdwenen, maar er valt minder de aandacht op.

Afbeelding 2: bewerkt met 'verlevendigen'.

Fotobewerkingsprogramma's

Er zijn talloze fotobewerkingsprogramma's. Met veel en met weinig mogelijkheden. Betrekkelijk eenvoudig om mee te werken of juist ingewikkeld (dat ligt niet alleen aan het aantal mogelijkheden, maar ook aan de structuur van het programma). En last but not least: de prijs varieert van goedkoop (soms zelfs gratis) tot (heel) duur. Er zijn domweg te veel programma's om ze allemaal te vermelden.

De meest bekende en betrouwbare programma's zijn: Google Picasa, <http://picasa.google.com> (eenvoudige mogelijkheden, gratis).

Irfanview, <http://www.irfanview.com> (eenvoudige mogelijkheden, gratis).

Photoshop Elements, www.adobe.nl (veel mogelijkheden, betaald, maar ook vaak bij scanners meegeleverd).

Corel Paintshop Pro X, www.corel.nl (veel mogelijkheden, betaald)

The Gimp, www.gimp.org (veel mogelijkheden, gratis).

Adobe Photoshop, www.adobe.nl (professioneel programma, duur).

Afbeelding 3: het resultaat van de bewerkingen.

Voorzichtigheid geboden

Vrijwel alle fotobewerkingsprogramma's werken destructief. Wat je wijzigt, kun je meestal niet meer herstellen. Soms kun je tijdens de bewerking een aantal stappen terug om een bewerking ongedaan te maken, maar dat hangt af van de instellingen van het programma en de hoeveelheid werkgeheugen van je computer. Neem liever geen risico's en werk niet in de originele foto. Voer de bewerkingen uit op aparte lagen. Als je programma dat niet ondersteunt of je het werken met lagen te ingewikkeld vindt, maak dan een kopie van de originele foto en gebruik die voor de bewerking!

Enkele begrippen toegelicht

Verlevendigen

Het verlevendigen van een foto betekent dat de kleuren meer verzadigd worden. Gebruik je de optie 'verzadigen', dan worden alle kleuren in dezelfde mate bewerkt.

Met 'verlevendigen' worden de kleuren selectief verzadigd: minder verzadigde kleuren worden meer verzadigd dan kleuren die al meer verzadigd zijn. Verlevendigen voorkomt bijvoorbeeld dat huidskleuren te veel verzadigd worden.

Heb je een Engelstalig programma, dan heet verzadiging 'saturation' en verlevendigen 'vibrance'.

Uitsnede

Het selecteren van een deel van de foto waar je mee verder wilt. Je snijdt dus delen van de foto die je niet wilt gebruiken af. Het maken van een uitsnede wordt ook wel croppen genoemd.

Lagen

In programma's die dit ondersteunen, kun je een kopie maken van de afbeelding die je bewerkt. Op deze 'laag' voer je de bewerking(en) uit, zodat het origineel ongewijzigd blijft. Je kunt voor elke bewerking een aparte laag maken, zodat het ook eenvoudig is om een enkele bewerking ongedaan te maken (laag verwijderen) of later met die bewerking verder te gaan (omdat je niet helemaal tevreden bent met het resultaat).

Ben je helemaal klaar, dan kun je de lagen samenvoegen tot één geheel. In een Engelstalig programma wordt een laag 'layer' genoemd.